

ФЕДЕЛÉШ Кирило Іванович (20. 08. 1881, с. Тополя, нині Пряшівського краю, Словаччина — 27. 03. 1950, поблизу м. Дніпродзержинськ, нині Кам'янське Дніпропетровської обл.) — громадсько-політичний, культурний і церковний діяч. Закінчив духовну семінарію в Ужгороді, 2 р. навчався на філософському факультеті Будапештського університету, водночас працював учителем релігії при греко-католицькій парафії. Відрахований з університету за українські погляди. 1909 рукопокладений на священника. Душпастирював у селах Тур'я Пасіка (нині Ужгородського р-ну, 1909), Розтока (нині Мукачівського р-ну, 1909—18), Руське Поле (нині Тячівського р-ну; усі — Закарпатської обл., 1918—22). Працював помічником професора (1922—28) і професором (1928—39) Ужгородської і Берегівської (нині Закарпатська обл.) гімназій, викладав релігію та німецьку мову. Співзасновник осередку товариства «Просвіта» (1920). При

Берегівській гімназії заснував товариство «Тверезість» (1929), видавав часописи «Тверезість» і «Альманах Товариства "Тверезість"» (1931). Входив до складу редакції г. «Українське слово» та літературного додатку до неї «Слово» (1932—38). Автор книг антиалкогольної тематики «Не пий!» (1933) і «Алкоголь-клятва» (1937), оповідання «Молитва» (1936). Переклав поезії Й. Гете «Лісовий цар» та Г. Гайне «Льорелай» (1936). 12 лютого 1939 обраний послом (депутатом) Сойму Карпатської України, де входив до культурно-освітньої комісії. Після окупації Закарпаття угорськими військами заарештований і ув'язнений. Звільнившись, завдяки клопотанню єпископа *О. Стойки* був священником у с. Липча (нині Хустського р-ну Закарпатської обл.). У роки окупації підтримував зв'язки з керівництвом Всеукраїнської національної ради у Братиславі й фінансував її. На початку 1946 заарештований радянською військовою контррозвідкою, за звинуваченням у антирадянській пропаганді засуджений до 7-ми р. ув'язнення. Помер у таборі. Реабілітований 1992.

Рекомендована література

1. Гренджа-Донський В. о. Кирило Феделеш // Твори. Публіцистика. Т. 9. Вашингтон, 1989;
2. Пагирич В. Світочі карпатського краю. Історичні портрети греко-католицьких священників Мукачівської єпархії. Мукачево, 1996;
3. Белень М. Карпатська Україна у портретах. Уж., 1998;
4. Пекар А. Отець Кирило Феделеш — «апостол тверезості»: 3 нагоди 50-ліття від дня смерті // Календар «Просвіта» на 2000 рік. Уж., 2000;
5. Шандор В. Спомини. Карпатська Україна. 1939—1945. Т. 2. Уж., 2000.

М. М. Вегеш

Бібліографічний опис:

Феделеш Кирило Іванович / М. М. Вегеш // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890321>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).